

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1947
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/920
Başvuran : A. K.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Eşiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Karadere Mah. Osman Kıran Mevki Küme Evleri 3/7
Eşiye/GİRESUN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza infaz kurumunun uygulamalarının kötü muamele yasağına aykırılık teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 22/11/2022 tarihinde arkadaşlarının bulunduğu B-4 koğuşuna arama adı altında kalabalık bir infaz ve koruma memuru grubunun girdiğini ve 2,5 saati aşan bir süre boyunca koğuştaki tüm eşyaların yerlere saçılmak suretiyle arandığını,

b. Cezasının infazını tamamlayan ve tahliye edilmesi gereken mahpuslara pişmanlık dayatması uygulanarak hukuksuz şekilde tahliyelerinin engellendiğini ve haksız yere cezaevinde tutulmaya devam ettiklerini,

c. Haftada bir 45 dakika spora çıkma hakkı dışında sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerden yararlanamadığını, bulunduğu koğuşa top verilmediğini, konu hakkındaki taleplerinin çeşitli gerekçeler gösterilerek reddedildiğini,

ç. Onur kırıcı ve mevzuata aykırı ağız içi arama ve kelepçeli tedavi dayatması nedeniyle sağlık hakkına erişiminin engellendiğini, hastaneye sevklerin aylarca yapılmadığını,

d. Cezaevine girişte insan onuruyla bağdaşmayacak şekilde çıplak arama ve tek tip elbise anlamına gelen tulum giydirmeye maruz kaldığını,

e. Cezaevi idaresinin kütüphanede tutulan şahsına ait kitapları üç adetle sınırlayarak tarafına verdiğini, Kuruma girişte ve koğuşunda yapılan aramalar sırasında kişisel yazım çalışmalarına kontrol gerekçesiyle el konulduğunu,

f. Daha önce bulunduğu cezaevlerinde ücretini kendisi karşılayarak cezaevi kantininden satın alabildiği ve bulunduğu Kuruma girişte el konulan radyo, semaver, komodin gibi eşyaların tarafına geri verilmesi gerektiğini,

g. Kargo ile tarafına gönderilen battaniye, nevresim, kol saati gibi eşyaların verilmediğini, kargoların belirli aylarda gönderilmesi zorunluluğunun haksız olduğunu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

- ğ. Kurum televizyon kanal listesine Tele-1, Halk TV gibi haber içerikli kanalların eklenmesi gerektiğini,
h. Kurum içi ücretli mektup uygulamasına son verilmesi gerektiğini,
ı. Emanet para hesabına işletilen faizden elde edilen gelir ile tarafına ayda bir temizlik malzemesi verilmesi gerektiğini,

i. Cevapsız bırakılan dilekçelerine zamanında cevap verilmesi ve cezaevi idaresinin hakkında düzenlediği evraklarda “terör” ibaresine yer verilmesi uygulamasının sonlandırılması gerektiğini,

j. Kurumda yaşadığı sorunlara ve keyfi uygulamalara son verilmesi amacıyla 11/12/2022 – 15/12/2022 tarihleri arasında açlık grevi eyleminde bulunacağını iddia etmektedir.

3. Muhatap Espiye L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve 2324 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik uyarınca koşullarda gerekli görüldüğü takdirde her zaman genel ve kısmi arama yapabilmeye yetkili olduğu,

b. Kurum İç Yönetmeliği'nin 32'inci maddesi uyarınca hükümlü ve tutukluların kendilerini geliştirmeleri için gerekli görülen ve oda veya koşullarında bulundurulamayacak, eğitim ve kültürel çalışmalarında kullanılacak malzemelerin koşu, oda ve eklentiler dışında eğitim birimi derslik bölümlerinde denetim altında bulundurulduğunu ve kullanılmasına kurum olanakları çerçevesinde izin verilebildiği,

c. Başvuranın Kurumda tutuklu olarak bulunduğu, 5275 sayılı Kanun ve 2/9/2012 tarihinde 28399 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği hükümlerine göre açık ceza infaz kurumuna ayrılma, denetimli serbestliğe ayrılma ve koşullu salıverilme şartlarını taşımadığının tespit edildiği ve başvurana ait müddetnamenin ekte sunulduğu,

ç. Kurum tarafından mevzuat hükümlerine uygun şekilde hazırlanıp Adalet Bakanlığı tarafından da onaylanan Kurum İç Yönetmeliği'nin “Spor Faaliyetleri” başlıklı 20'nci maddesinde; hükümlü ve tutukluların spor faaliyetlerinden yararlanma usul ve şartlarının belirtildiği, hazırlanan program çerçevesinde hükümlü ve tutukluların kapalı spor salonu ve açık sahadan açık görüş haftası hariç haftada bir saat faydalandığı, başvuranın A Blok ... çoklu koşusunda kalmakta olup faaliyetlere bireysel ve koşu olarak katıldığı, Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya Ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in “*Bulundurulabilecek hayvanlar ile diğer eşyalar*” başlıklı 15'inci maddesinin “*Hükümlüler nişan ve evlilik yüzüğü, küpe, kolye, toka, tespih ve kol saati ile kantinden temin edilmek koşuluyla bir adet masa saati ve bir adet top bulundurulabilir.*” hükmünü içerdiği, bu kapsamda Kurumda koşu havalandırmalarının dört bir çevresinde 6 sıra avlu güvenlik gergi telleri mevcut olduğu, gergi tellerinin hükümlü ve tutukluların firarlarını önlemek için alınmış olan elektronik güvenlik sistemi olduğu, hükümlü ve tutukluların koşu havalandırmalarında top oynarken bilinçli veya bilinçsiz olarak gergi tellerine top ile vurarak tellerin zarar görmesine ve arızalanmasına neden olduğu, gergi tellerinin arızalanması ve zarar görmesinin firarı kolaylaştırarak güvenlik zafiyeti ve kamu zararı oluşturduğu, hükümlü ve tutuklular koşullar arası özellikle örgütsel bildirim notunun topları üzerine yazılarak daha kolay örgütsel irtibat ve iletişim sağladığından kurum güvenliği, disiplini ve asayışı yönünden risk oluşturduğu, koşu havalandırmalarında top oynarken topun duvarlara vurması sonucu kurum duvarlarında sıva dökülmesine ve duvarların zarar görmesi ile kamu zararı oluştuğunu, konu hakkında İdare ve Gözlem Kurulunun 17.08.2022 tarih ve 2022/... sayılı kararlarının yazı ekinde sunulduğu, Kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların spor yapmalarını sağlamak üzere bir adet çok amaçlı kapalı spor salonu, iki adet çok amaçlı açık spor alanı bulunduğunu, bu alanlardan kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların Kurum İç Yönetmeliği'nde belirtilen program dahilinde, açık görüş haftaları hariç her hafta düzenli yararlanmalarına engel bir durumun bulunmadığı, ayrıca Kurum İç Yönetmeliği'nin “Havalandırma Bahçesine Çıkma” başlığı altında bulunan 25'inci maddesinin “*Havalandırma bahçesinin kapıları, sabah sayımından yarım saat önce açılır, akşam gün batımından bir saat önce, en geç akşam sayımı ile birlikte kapatılır. Bu kapıların açılıp kapatılmaları, sayım*”

saatlerine ve mevsim şartlarına göre yeniden düzenlenebilir.” hükmü gereği Kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların kalmış oldukları koşullarda, tüm gündüz saatleri boyunca açık hava haklarından yararlandırıldığı, bu süre içerisinde bireysel spor faaliyetlerinde de bulunabildiği,

d. Mahpusların ileri tetkik ve tedavileri için hastaneye sevklerinin yapılabilmesi için koşuştan alındığı, koşuştan alındıkları esnada teslim alan kurumumuz personeli tarafından mevzuat hükümleri doğrultusunda aramasının yapıldığı, mahkum kabul birimine getirildiklerinde, görevliler tarafından duyarlı kapıdan geçirilerek üst aramalarının yapıldığı, ayrıca eşyalarının x-raydan geçirilerek elle aramalarının yapıldığı, bu işlemler tamamlandıktan sonra mahpusun hastaneye sevkini sağlanması için Ceza İnfaz Kurumu Bölük Komutanlığında görevli kolluk personeline teslim edildiği, Ceza İnfaz Kurumu Bölük Komutanlığında görevli kolluk personelleri mahpusları teslim aldıktan sonra Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmeliği'nin “Sevk ve nakil edilecek tutuklu ve hükümlülerin teslim alınması” başlıklı 28'inci maddesine istinaden mahpusların ağız aramasını yaptırmamakta direnmesi söz konusu olduğunda güvenlik gerekçesiyle Ceza İnfaz Kurumu Bölük Komutanlığı tarafından hastane sevk işlemlerinin iptal edilerek mahpusların tekrar kuruma teslim edildiği, kelepçe ile tedavi konusunda tedavi esnasında tedavi yapan doktorlar tarafından kelepçenin tedaviye engel bir durum teşkil edip etmediği değerlendirilerek işlem yapıldığı, başvuranın 18/2/2020 tarihinde Kuruma nakledildiği, başvuranın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kayıtları incelendiğinde 16 kez muayene olma talebine istinaden Kurum aile hekimi tarafından ve 4 kez Kurum dış hekimi tarafından muayenesi ve tedavisi yapılarak reçete düzenlendiği, bununla birlikte 22/12/2022 tarihinde Espiye Devlet Hastanesi Acil Polikliniğinde muayene edildiği, 6/12/2021 tarihinde ileri tetkik ve amacıyla Giresun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Polikliniğine sevk işlemlerinin sağlandığı,

e. Kurumda detaylı aramanın mevzuat hükümleri doğrultusunda, hükümlünün utanma duygusunu ihlal etmeyecek şekilde ve görevli dışında kimsenin görmemesini sağlayacak tedbirler alınarak gerçekleştirildiği, arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık alt ve üst bütün şekilde giyim önlüğünün verildiği,

f. Yayın sayısı dikkate alınarak kütüphane kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, kitap döngüsünün sağlanabilmesi ve hükümlü ve tutukluların kitaplara daha hızlı ulaşabilmesi için, oda ve koğuş düzenini bozmayacak şekilde oda ve koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alındığında, eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları haricinde, her bir mahpus için ayrı ayrı Kurum Kütüphanesinden üç, Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol kapsamında İlçe Halk Kütüphanesi'nden üç, kargo/posta yoluyla gelen ve ziyaretçileri tarafından hediye kapsamında getirilen kitaplar ile ücretlerini kendileri karşılayarak aldığı kitaplardan iki adet verilmek üzere toplamda sekiz adet kitap verilebileceği hakkında Kurum Eğitim Kurulu tarafından 12/12/2022 tarih ve 2022/... sayılı karar ile karar alındığı,

g. Terör veya çıkar amaçlı suç örgütü mensubu ile diğer bazı mahpuslara şifreli haberleşme yöntemi kullanılarak örgütsel talimat verme veya haberleşme sağlama, örgütsel moral/motivasyon oluşturma, hasımlara yönelik tehdit içerikli mesaj iletme ve Kurum dışında örgütsel nitelikli ticari ilişkileri hakkında bilgi alma amacıyla yasa dışı ve izinsiz radyo yayınlarını engellemek üzere FM bandı radyolar dışındaki radyolara izin verildiği, bahse konu mahpusların FM bandı dışındaki AM bandı radyoları talep ettiği, semaver talebi ile ilgili olarak, Kurumda Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in “*Elektrikli eşyalar*” başlıklı 9'uncu maddesinde yer verilen “*Koğuş, oda ve eklentilerinde, elektrikli su ısıtıcısı bulundurulmasına izin verilebilir*” hükmü gereğince tüm koğuş ve eklentilere bir adet su ısıtıcısı verildiği, başvuranın A Blok ... koğuşunda kalmakta olup koğuşunda bir adet su ısıtıcısı bulunduğu, komodin verilip verilmemesi hususunda

mevzuat hükmü bulunmadığı, Kurumda Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Bulundurulabilecek Hayvanlar ile diğer eşyalar" başlıklı 15'inci maddesinde "Ceza infaz kurumu işyurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu Yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğu, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir." hükmü uyarınca Kurumda bulunan mahpuslara komodin gözü büyüklüğünde plastik saklama kaplarının verilmesinin uygun görüldüğü,

ğ. Mahpuslara gönderilen kargo ve posta yoluyla gelen kolilerin mevzuat hükümleri doğrultusunda kabul edildiği, Kurumda bulunan mahpusların mevsim dönemlerinde emanet eşya deposunda bulunan eşyalarını değiştirmesi ve mevsime uygun eşyalarını almalarının sağlandığı,

h. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 45/1 Nolu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Genelgesinin "Diğer İşlemler" başlıklı 6'ncı maddesi uyarınca mahpusların buldukları ceza infaz kurumundaki diğer mahpuslara yazdıkları mektupların posta aracılığıyla gönderilmeyeceği, bu mektupların mektup okuma komisyonu tarafından incelenerek sonucuna göre işlem yapılacağı düzenlendiği, Kurum içi mektuplara bu madde kapsamında işlem yapıldığı ve mahpusların ücretsiz olarak Kurum içi mektup gönderebildiği,

ı. Eğitim Kurulu Kararı ile Kurumda emanet para faiz gelirlerinin Hükümlü Ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik'in "Faiz Gelirleri" başlıklı 12'inci maddesi kapsamında mahpusların eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ile iyileştirilmeye yönelik faaliyetlerde kullanıldığı,

i. Kurumda mahpuslar tarafından verilen dilekçelerin hızlı bir şekilde işleme alındığı ve en kısa zamanda cevap verildiği, başvuranın terör örgütüne üye olma suçundan dolayı Kurumda bulunduğunu, UYAP veri girişlerine ve mahkeme kararlarına müdahale edilemediği, bununla birlikte Kurum tarafından düzenlenen evraklarda mahpusların suçlarının belirtilmediği ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle; muhatap Kurumun cevabi yazısında öne sürdüğü ifadelerin gerçekleri yansıtmadığı belirtilerek iddialar sürdürülmüştür.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz."

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"

7. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Kuruma başvuru, illerde valilikler, ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla da yapılabilir. Başvuru hakkının etkin bir şekilde kullanılmasına hiçbir surette engel olunamaz. Başvurulardan herhangi bir ücret alınmaz.

(...)

(8) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında yapılan başvurular hakkında da bu

madde hükümleri uygulanır.

(...)”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda Kurumun görev alanına girip girmediği yönünden de incelenir.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön inceleme üzerine verilecek kararlar” başlıklı 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası şöyledir:

“Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması hâlinde de incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.”

10. Mezkur Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkur Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda; başvuranın iddiaları, muhatap Kurumun yazılı görüşü ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

14. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar

geniş bir alanda değerlendirilmelidir (*Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2. Genel Rapor, Hapsedilme, CPT/Inf (92)/3, 2002*).

15. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmemekte ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 15'inci maddesi benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörmemiştir (AİHM, *Selmouni/Fransa* [BD], B.No: 25803/94, 28/07/1999, para. 95; *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B.No: 24760/94, 28/10/1998, para.93).

16. 1955 tarihli Mahpuslara Muameleye Dair Birleşmiş Milletler Asgarî Standart Kuralları'nın 50'nci maddesi şöyledir:

“Mahpusların üst ve hücrelerinin aranmasına yön veren yasa ve düzenlemeler, uluslararası hukuk uyarınca üstlenilen yükümlülüklerle uygun olur ve hapishanelerde güvenliği sağlama ihtiyacını göz önünde tutarak, uluslararası standart ve normları dikkate alır. Aramalar, insanlık onuruna ve aranılanların mahremiyetine saygılı olacak şekilde ve aynı zamanda ölçülülük, yasallık ve gereklilik ilkeleri çerçevesinde yürütülür.”

Başvuranın koğuştta rahatsızlık verecek şekilde arama yapıldığı, Kuruma girişte ve koğuştta yapılan aramalar sırasında kişisel yazım çalışmalarına kontrol gerekçesiyle el konulduğu iddiasına cevaben muhatap Kuruma girişte ve Kurumun koğuşt ve eklentilerinde mevzuata uygun şekilde ve sıklıkta arama gerçekleştirildiğini ifade etmiştir. 5275 sayılı Kanun'un 62'nci maddesi uyarınca: *“Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır.”* Her ne kadar başvuran aramanın rahatsızlık verici düzeyde olduğu ve haksızlığa sebebiyet verdiği iddiasında bulunsa da Kanunda aramaların şeklinin belirlenmediği ve sıklığı konusunda yalnızca alt sınır belirlendiği ve üst sınırın idarenin takdirine bırakıldığı göz önünde bulundurulduğunda uygulamanın ihlal oluşturmadığı değerlendirilmiştir.

17. Başvuran, jandarma personeli ve Kurum İdaresinin keyfi uygulamaları ve hastaneye sevklerden önce ağız içi aramanın zorunlu tutulması sebebiyle tedavi imkânına ulaşamadığını iddia etmektedir. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri”* başlıklı 71'inci maddesi şöyledir:

“Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuştlarında tedavi ettirilir.”

İdare iddianın gerçeği yansıtmadığını belirterek başvuranın Kuruma nakledildiği tarihten başvuru tarihine kadar geçen süreçte beş kez revire çıktığını belirtse de, başvuran hakkında hastaneye sevk kararına dair herhangi bir kayda rastlanılmadığı anlaşılmıştır.

29/3/2020 tarih ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in *“Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım”* başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasının c bendi şöyledir:

“Detaylı arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir ve görevli tarafından eldiven kullanılır. Aranılan kişinin beden çukurlarında bir şeyin bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin bulunması hâlinde öncelikle, hükümlüden madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılması istenir, aksi hâlde bunun zor kullanılarak gerçekleştirileceği bildirilir. Beden çukurlarındaki arama,

cezaevi tabibi tarafından yerine getirilir.”

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 28/2/2017 tarihli, 2016/... Esas ve 2017/... Karar sayılı kararı ile 19/3/2019 tarihli, 2016/... Esas ve 2019/... Karar sayılı kararlarında; “...*Bu bölgeler haricindeki ağız, koltuk altı gibi beden boşlukları ile ayak, kol, saç arası gibi vücut bölgelerine tıbbi araç veya yöntemler kullanılmaksızın bakılması arama hükümlerine tabidir.*” şeklinde hüküm kurulmuştur. Söz konusu kararlara göre, ağız aramasının gerçekleştirilmesi için tıbbi araç veya yöntem gerekli değildir. Koltuk altı gibi beden boşlukları ile ayak, kol, saç arası gibi vücut bölgeleri ve başvuru konusu özelinde de ağız, Yargıtay tarafından beden çukuru olarak değerlendirilmediğinden söz konusu arama için Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen usuller bu noktada aranmayacaktır. Bu durumda, jandarma personeli tarafından ağız içi araması yapılırken bir hekimin bulunmasına gerek yoktur. Sonuç olarak söz konusu başvuru özelinde ağız içi arama uygulamasının ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

18. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “*Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı*” başlıklı 105/A maddesi şöyledir:

“(1) *Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla, açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitimevinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, hükmün infazına ilişkin işlemleri yapan Cumhuriyet başsavcılığının bulunduğu yer infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.*

(2) *Açık ceza infaz kurumuna ayrılma şartları oluşmasına karşın, iradesi dışındaki bir nedenle açık ceza infaz kurumuna ayrılmayan veya bu nedenle kapalı ceza infaz kurumuna geri gönderilen iyi hâlli hükümlüler, diğer şartları da taşımaları hâlinde, birinci fıkrada düzenlenen infaz usulünden yararlanabilirler.”*

2/9/2012 tarihli ve 28399 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, Açık Ceza İnfaz Kurumuna Ayrılma Yönetmeliği’nin “*Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüler*” başlıklı 6’ıncı maddesinin 2’inci fıkrasının (ç) bendi kapsamında terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup mensubu oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararı ile tespit edilenlerin, koşullu salıverme tarihine bir yıldan az süre kalması şartının da sağlanması halinde denetimli serbestlik ve açık ceza infaz kurumlarına ayrılma hakkına erişebilecekleri belirtilmiştir.

Başvuran, cezasının infazını tamamlayan ve tahliye edilmesi gereken mahpuslara pişmanlık dayatması uygulanarak hukuksuz şekilde tahliyelerinin engellendiğini ve haksız yere cezaevinde tutulmaya devam ettiklerini iddia etmektedir. Başvuranın İdare tarafından gönderilen UYAP kayıtları incelendiğinde, başvuranın Batman 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 15/11/2018 tarih ve 2018/... sayılı tutuklama kararı neticesinde tutuklu olarak Kurumda bulunduğu, mevzuat hükümleri doğrultusunda açık ceza infaz kurumuna ayrılma ve koşullu salıverme şartlarını taşımadığı tespit edilmiş olup başvuranın iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

19. Somut olayda başvuran haftada bir 45 dakika spora çıkma hakkı dışında sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerden yararlanmadığı, bulunduğu koşula top verilmediği, konu hakkındaki taleplerinin çeşitli gerekçeler gösterilerek reddedildiği iddiasında bulunmuştur. 5275 sayılı Kanun’un “*Kültür ve Sanat Etkinliklerine Katılma, İfade Özgürlüğü*” başlıklı 60’ıncı ve “*Beden Eğitimi*” başlıklı 87’nci maddeleri uyarınca ceza infaz

kurumlarındaki hükümlülerin kurumun şartlarının elverdiği ölçüde ortak kültürel ve sportif etkinliklerden yararlandırılacağı hüküm altına alınmıştır. Buna karşılık İdare, Kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların spor yapmalarını sağlamak üzere bir adet çok amaçlı kapalı spor salonu, iki adet çok amaçlı açık spor alanı bulunduğunu, bu alanlardan kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların Kurum İç Yönetmeliği'nde belirtilen program dahilinde, açık görüş haftaları hariç her hafta düzenli yararlandırıldığını belirtmiştir. Ayrıca İdare, koşullara top verilmesi gerektiği iddiasına karşılık Kurumda koşu havalandırmalarının dört bir çevresinde 6 sıra avlu güvenlik gergi telleri mevcut olduğunu, gergi tellerinin hükümlü ve tutukluların firarlarını önlemek için alınmış olan elektronik güvenlik sistemi olduğunu, hükümlü ve tutukluların koşu havalandırmalarında top oynarken bilinçli veya bilinçsiz olarak gergi tellerine top ile vurarak tellerin zarar görmesine ve arızalanmasına neden olduğunu, gergi tellerinin arızalanması ve zarar görmesinin firarı kolaylaştırarak güvenlik zafiyeti ve kamu zararı oluşturduğunu, hükümlü ve tutuklular koşullar arası özellikle örgütsel bildirim notu topların üzerine yazılarak daha kolay örgütsel irtibat ve iletişim sağladığından kurum güvenliği, disiplini ve asayiş yönünden risk oluşturduğunu, koşu havalandırmalarında top oynarken topun duvarlara vurması sonucu kurum duvarlarında sıva dökülmesine ve duvarların zarar görmesi ile kamu zararı oluştuğunu, konu hakkında İdare ve Gözlem Kurulunun 17/8/2022 tarih ve 2022/... sayılı kararının bulunduğunu ifade etmiştir. Yapılan değerlendirmede; mevzuat hükümleri gereği koşullarda top bulundurulabilmesinin idarenin takdir yetkisi kapsamında olduğu, idarenin firarın kolaylaştırılmasını engellemek ve örgütsel haberleşmenin önüne geçmek adına koşullara top verilmemesi yönünde aldığı kararın makul gerekçelere dayandığı değerlendirilerek ilgili uygulamanın ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

20. Başvuran diğer bir iddiasında ise Kurum İdaresinin kütüphanede tutulan şahsına ait kitapları üç adetle sınırlayarak tarafına vermesi, kişisel yazım çalışmalarına kontrol gerekçesiyle el konulması sebebiyle mağdur olduğunu iddia etmektedir.

Tutuklu ve hükümlüler, Anayasa ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ortak alanı kapsamında kalan temel hak ve hürriyetlerin tamamına kural olarak sahiptir (AYM, *Mehmet Reşit Arslan ve Diğerleri*, B. No: 2013/583, 10/12/2014, para. 65). Bu bağlamda tutuklu ve hükümlülerin ifade özgürlüğü de Anayasa ve Sözleşme kapsamında koruma altındadır (AYM, *Murat Karayel (5)*, B. No: 2013/6223, 7/1/2016, para. 27). Tutuklu ve hükümlülerin süreli veya süresiz yayınlara ulaşabilmesi de bilgi ve kanaatlere ulaşma özgürlüğünün somut yansıması olarak ifade özgürlüğünün koruması altındadır (AYM, *Kamuran Reşit Bekir [GK]*, B. No: 2013/3614, 8/4/2015, para. 43; AYM, *Hüseyin Sürensoy*, B. No: 2013/749, 6/10/2015, para. 44; AYM, *İbrahim Bilmez*, B. No: 2013/434, 26/2/2015, para 74; AYM, *Ahmet Temiz (6)*, B. No: 2014/10213, 1/2/2017, para. 34).

Avrupa Cezaevi Kuralları'nın "Temel İlkeler" alt başlıklı 3'üncü maddesine göre; "Özgürlüğünden yoksun bırakılmış olan kişilere uygulanan kısıtlamalar haklarında uygulanan yaptırımın yasal amacıyla orantılı ve bunun gerektirdiği asgari düzeyde olmalıdır."

Muhatap İdare, mahpuslara verilecek kitap sayısının sınırlandırılmamasının koşullarda kitap fazlalığı ve yer sorunu oluşmasına sebebiyet vereceğini ifade etmektedir. Ayrıca İdare Kurum İç Yönetmeliği uyarınca mahpusların kendilerini geliştirmeleri için gerekli görülen ve oda veya koşullarında bulundurulamayacak, eğitim ve kültürel çalışmalarında kullanılacak malzemelerin koşu, oda ve eklentiler dışında eğitim birimi derslik bölümlerinde denetim altında bulundurulacağını veya kullanmasına kurum olanakları çerçevesinde izin verilebileceğinin düzenlendiğini belirtmiştir.

17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Süreli veya süresiz yayınlar ile kitaplar" başlıklı 8'inci maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Hükümlülerin mensup olduğu dinin kutsal kitabı ile eğitimleri için gerekli ders kitapları hariç

olmak üzere oda, koğuş ve eklentilerinde aynı anda bulundurulabilecek süreli veya süresiz yayın sayısı, kurumun fiziki imkânları ve güvenliği göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenir.”

Aynı yönde hükümler içeren Adalet Bakanlığının 12/7/2005 tarihli Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesi'nin “*Oda veya koğuşa verilecek yayın ve süresi*” başlıklı 30'uncu maddesi şöyledir:

“*Oda veya koğuştaki okunmak üzere, kütüphane ve kitaplıklarda bulunan süreli ve süresiz yayınlar, hükümlü ve tutuklulara zimmetle verilir. Verilecek yayın sayısı, kütüphane ve kitaplık hizmetlerini aksatmayacak, oda veya koğuş düzenini bozmayacak şekilde, oda veya koğuştaki hükümlü ve tutuklu mevcudu ile kütüphane veya kitaplıkta bulunan yayın sayısı dikkate alınarak eğitim kurulu kararıyla belirlenir.*”

Bu kapsamda Eğitim Kurulu Başkanlığı tarafından, 12/12/2019 tarih ve 2019/... sayılı karar ile “*Kurumda barındırılan mahpuslara eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları haricinde, Kurum Kütüphanesinden 3, Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında yapılan protokol kapsamında İlçe Halk Kütüphanesi'nden 3, Kargo/posta yoluyla gelen ve ziyaretçileri tarafından hediye kapsamında getirilen kitaplar ile ücretlerini kendileri karşılayarak aldığı kitaplardan 2 adet verilmek üzere toplamda 8 (sekiz) adet kitap verilebileceğine*” karar verildiği ifade edilmiştir. Kurumun fiziki şartları göz önünde bulundurulduğunda kişi başı 8 kitap sınırı uygulamasının ve Kurum İç Yönetmeliği uyarınca kişisel yazım eşyalarının Eğitim Biriminde tutulması uygulamasının koğuşlarda oluşabilecek kitap ve eşya fazlalığının önüne geçilmesi adına yerinde ve ölçülülük ilkesine uygun olduğu ve sınırlandırmanın mevzuata uygun şekilde yerine getirildiği, uygulamanın ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

21. Başvuranın Kuruma girişte el konulan radyo, semaver, komodin gibi eşyalarının tarafına geri verilmesi gerektiği iddiasına ilişkin İdare, mahpusların Kurum içi güvenliği tehlikeye düşürebilecek şekilde kısa dalgalı radyolara Kuruma girişte el konulduğunu, başvuranın bulunduğu koğuştaki bir adet su ısıtıcısının bulunduğunu ve mahpuslara komodin yerine komodin gözü büyüklüğünde plastik saklama kaplarının verildiğini ifade etmiştir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "*Hükümlünün radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı*" başlıklı 67'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) *Hükümlü, ceza infaz kurumlarında merkezî yayın sistemi bulunduğu takdirde bu sisteme bağlı olarak radyo ve televizyon yayınlarını izleme hakkına sahiptir.*

(...)

(4) *Bu haklar, tehlikeli hâlde bulunan veya örgüt mensubu hükümlüler bakımından kısıtlanabilir.”*

Başvuru dosyası kapsamında, başvuru dilekçesindeki “*mahpusların radyolarına el konularak müzik ve haber dinleme haklarının ellerinden alındığı, talep edilen kanalların merkezi sistem üzerinden verilmediği*” iddiaları değerlendirilmeye alındığında; muhatap Kurumun “*bazı mahpusların önceden kaldıkları ceza infaz kurumlarının kantinlerinden alınan başka marka radyolarda uzun veya kısa bant özelliği olduğu tespit edildiğinden bu tür özellikli radyoların örgütsel haberleşme aracı olarak kullanılmaları nedeniyle güvenlik gerekçeleriyle toplatılarak emanet eşya deposuna konulduğu*” cevabının makul ve gerekli bir neden olduğu değerlendirilmekte ve başvuranın iddialarının yerinde olmadığı kanaatine varılmaktadır. Bununla birlikte Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'te mahpusların koğuştaki bulundurulabileceği eşyalar arasında semaver ve komodin yer verilmemesi, başvuranın koğuşunda elektrikli su ısıtıcısının bulunduğu ve eşyalarını saklaması adına plastik kapların verildiği de göz önünde bulundurulduğunda uygulamanın ihlal oluşturmadığı değerlendirilmektedir.

22. Başvuran tarafına kargo ile gönderilen eşyaların belirli aylarda kendisine teslim edilmesinin haksız

olduğunu iddia etmekte olup İdare kargoların mevzuata uygun şekilde mahpuslara teslim edildiğini belirtmiştir.

Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Dışardan gönderilen hediyeleri kabul etme hakkı" başlıklı 77'nci maddesi şöyledir:

"(1) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki hükümlü Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül, Kasım aylarının ilk haftasında, her yıl 31 Aralık günü yılbaşı sayılarak yılbaşında veya kendi doğum günlerinde dışarıdan gönderilen ve kurum güvenliği ve kişilerin sağlığı için tehlikeli olmayan bir hediye kabul etme hakkına sahiptir.

(2) Hediye Kabulüne ilişkin aşağıdaki esaslar uygulanır;

a) Hükümlü, hediye olarak ancak kitap veya giyim eşyası kabul edebilir. Hediye olarak kitabın ücreti de gönderilebilir, bu durumda kitap, kurum kantini aracılığıyla temin edilebilir. b) Hediye, ziyaretçi tarafından verilebileceği gibi posta veya kargo yolu ile de gönderilebilir. (...)"

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükmü ile İdare tarafından Kurumda bulunan mahpusların mevsimlere göre emanet eşya deposunda bulunan eşyalarını değiştirip mevsime uygun eşyalarını almaları sağlandığı bilgisi göz önünde bulundurulduğunda söz konusu uygulamanın ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

23. Somut olayda başvuran Kurum televizyon kanal listesine Tele-1, Halk TV gibi haber içerikli kanalların eklenmemesi nedeniyle haber alma hakkının engellendiğini iddia etmekte olup İdare, mahpusların merkezi yayın sisteminde izleyebileceği TV kanallarının kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen, hükümlülerin zihinsel ve ruhsal gelişimlerine katkı sağlayan kanallar değerlendirilerek idare ve gözlem kurulu kararı ile belirlendiğini belirtmiştir. Yapılan incelemede Kurumdaki televizyonlarda farklı türlerde 24 kanalın bulunduğu, yeterli sayıda haber kanalının listede yer aldığı görülmüş, bu sebeplerle iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

24. Anayasa'nın 22'nci maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında herkesin haberleşme hürriyetine sahip olduğu, bu hürriyetin milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi gibi sebepler ve usulüne uygun verilmiş hakim kararı olmadıkça kısıtlanamayacağı, son fıkrasında ise hürriyetin kısıtlanması bakımından istisnaların uygulanacağı kamu kurum ve kuruluşlarının kanunda belirtileceği hüküm altına alınmıştır. 5275 sayılı Kanun'un "Hapis cezalarının infazında gözetilecek ilkeler" başlıklı 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin düzenli bir yaşam sürdürmeleri sağlanır. Hürriyeti bağlayıcı cezanın zorunlu kaldığı hürriyetten yoksunluk, insan onuruna saygının korunmasını sağlayan maddî ve manevî koşullar altında çektirilir. Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir." Buna göre 5275 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "...Hükümlülerin, Anayasada yer alan diğer hakları, infazın temel amaçları saklı kalmak üzere, bu Kanunda öngörülen kurallar uyarınca kısıtlanabilir." ibaresi uyarınca, cezaevlerinin haberleşme hürriyetinin kısıtlanabileceği istisnai kamu kurumu olarak kabul edildiği değerlendirilmiştir (AYM, Mehmet Koray Eryaşa, B. No: 2013/6693, 16/4/2015, para. 76).

5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı" başlıklı 68'inci maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöneltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez."

Başvuranın Kurum içinde gönderilen mektuplardan ücret alındığı iddiasına ilişkin İdare, Adalet Bakanlığı

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 45/1 Nolu Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Genelgesinin “Diğer İşlemler” başlıklı 6’ncı maddesinde “*Hükümlü veya tutukluların, buldukları ceza infaz kurumundaki diğer kişilere yazdıkları mektuplar posta aracılığıyla gönderilmeyecektir. Bunlar mektup okuma komisyonu tarafından incelenerek sonucuna göre işlem yapılacaktır.*” hükmü uyarınca Kurum içi mektupların ücretsiz olarak gönderildiğini, mahpuslardan bu kapsamda ücret alınmadığını belirtmiştir. Bu kapsamda başvuranın iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

25. Başvuran emanet para hesabına işletilen faizden elde edilen gelir ile tarafına ayda bir temizlik malzemesi verilmesi gerektiğini iddia etmiştir.

13/7/2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik’in “*Faiz Gelirleri*” başlıklı 12’nci maddesi şöyledir:

“Hükümlü ve tutuklular emanet para hesabında biriken faiz gelirleri ile ilgili olarak ceza infaz kurumları lehine açık feragatte veya hibede bulunabilir. Bu paralar hükümlü ve tutukluların eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ile iyileştirilmeye yönelik faaliyetlerde eğitim kurulu kararı ile kullanılır. Faiz gelirlerinden yapılan harcamalar, belge ve faturalara dayandırılır ve bir dosyada korunarak denetimlerde ibraz edilir. Faiz gelirleri, birinci fıkrada belirtilen amaçlar dışında kesinlikle kullanılamaz.”

İdare, Kurumda emanet para faiz gelirlerinin mahpusların eğitim ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ile iyileştirilmeye yönelik faaliyetlerde kullanılacağına dair Eğitim Kurulu kararının bulunduğunu belirtmiştir. Bahsi geçen madde hükmü de dikkate alındığında idarenin emanet para faizi gelirlerini mevzuata uygun şekilde kullandığı ve bu konudaki takdirin idarede olduğu göz önünde bulundurularak söz konusu uygulamanın ihlal oluşturmadığı kanaatine varılmıştır.

26. Başvuran Kurum İdaresinin hakkında düzenlediği evraklara terör ibaresini eklediğini ve bu nedenle mağduriyet yaşadığını iddia etmiştir.

24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun “*İstisnalar*” başlıklı 28’inci maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“Bu Kanunun amacına ve temel ilkelerine uygun ve orantılı olmak kaydıyla veri sorumlusunun aydınlatma yükümlülüğünü düzenleyen 10 uncu, zararın giderilmesini talep etme hakkı hariç, ilgili kişinin haklarını düzenleyen 11 inci ve Veri Sorumluları Siciline kayıt yükümlülüğünü düzenleyen 16 ncı maddeleri aşağıdaki hâllerde uygulanmaz:

(...) (c) Kişisel veri işleminin kanunun verdiği yetkiye dayanılarak görevli ve yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca, denetleme veya düzenleme görevlerinin yürütülmesi ile disiplin soruşturma veya kovuşturması için gerekli olması,

(...)”

Bununla birlikte İdare, mahpusların suç tipine dair bilgilere Kurum dışına gönderilecek yazılarda yer vermediğini ifade etmiştir. İlgili Kanun hükmü uyarınca başvuranın suç tipine Kurumumuz tarafından yapılacak inceleme açısından değerlendirilmek üzere yer verilmesinin herhangi bir hukuka aykırılık oluşturmayacağı açıktır. Bu sebeple başvuranın iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

27. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirilmeye birlikte, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı değerlendirilmektedir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye